היינו דקאתו ואמרו ליה מהו לבודקו אלא אי אמרת מבן עשרים כי בדקו ליה מאי הוי והא [א]תנן [א]בן עשרים שלא הביא שתי שערות יביאו ראיה שהוא בן עשרים והוא הסרים [ב]לא חולץ ולא מיבם לאו איתמר עלה אמר ר' שמואל בר רב יצחק אמר רב [ג]והוא שנולדו בו סימני סרים אמר רבא דיקא נמי דקתני והוא הסרים שמע מינה וכי לא נולדו לו סימני סרים עד כמה תני ר' חייא [ד]עד רוב שנותיו (א) כי אתא לקמיה דרבי חייא אי כחיש אמר להו ליברי ואי אברי אמר להו ליכחוש דהני סימני זמנין דאתו מחמת כחישותא זמנין דאתו מחמת בריותא [ה]איבעיא להו תוך זמן כלפני זמן או כלאחר זמן (אמר) רבא אמר רב נחמן [ו]תוך זמן כלפני זמן רבא בר רב שילא אמר ר"נ תוך זמן כלאחר זמן והא דרבא [ז]לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דההוא תוך זמן (ב) דאזיל זבין נכסי ואתא לקמיה דרבא אמר להו לא עשה ולא כלום מאן דחזא סבר משום דתוך זמן כלפני זמן ולא היא התם שטותא יתירתא חזא ביה דהוה קא משחרר להו לעבדיה שלח ליה גידל בר מנשיא [ח]לרבא ילמדנו רבינו תינוקת בת ארבע עשרה שנה ויום אחד יודעת בטיב משא ומתן מהו שלח ליה [ט]אם יודעת בטיב משא ומתן מקחה מקח וממכרה ממכר ולישלח ליה תינוק [י]מעשה שהיה כך היה ולישלח ליה תינוקת בת שתים עשרה שנה ויום אחד מעשה שהיה כך היה [כ](והא דרבא לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר ד)ההוא פחות מבן עשרים דאזל זבין נכסי [ל][אבוהו כגידל בר מנשיא] אתא לקמיה דרבא אמרו ליה קרוביה זיל אכול תמרי ושדי ביה קשייתא בי רבא עבד הכי אמר להו זביניה לאו זביני כי קא כתבו ליה שטרא אמרו ליה לקוחות זיל אימא ליה לרבא מגלת אסתר בזוזא שטרא דמר בזוזא אזל א"ל אמר להו זביניה זביני אמרו ליה קרוביה לקוחות אגמרוהו אמר להו מסברי ליה סבר (ג) כיון דמסברי ליה וסבר מידע ידע והאי דעבד הכי חוצפא יתירא הוא דהוה ביה אמר רב הונא בריה דרב יהושע [מ]ולעדות עדותו עדות אמר מר זוטרא [נ]לא אמרן אלא למטלטלי אבל למקרקעי לא א"ל רב אשי למר זוטרא מ"ש מטלטלי [ס]דזביניה זביני אלא מעתה הא דתנן [ע]הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין ה"נ דעדותן עדות א"ל התם [ז]בעינא [ו]ועמדו שני האנשים וליכא [ט]אמר אמימר [ל]ומתנתו מתנה א"ל רב אשי לאמימר השתא ומה זביני דמקבל זוזי אמרת דלא דלמא מוזיל ומזבין כל שכן מתנה דלא מטי ליה ולא מידי א"ל

היינו דאמרו ליה מהו לבודקו. שאם לא ימצאו בו שערות יחזיקוהו כקטן עד עשרים כדמפרש ואזיל. ודוקא לענין למכור בנכסי אביו תרתי בעינן שמנה עשרה שנים ושערות אבל לענין עונשים ומצות מבן י"ג חשיב גדול אם הביא שערות: **יביאו ראיה.** קרובי האלמנה כדי לפטרה מזה היבם להתירה לשוק בלא חליצה ויבום: **והוא הסרים כו'.** והרי הוא סרים ולא חולץ ולא מיבם כדאמר ביבמות (עט:) דלא קרינא ביה להקים לאחיו שם(ס) וכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה. אלמא מבן עשרים ואילך אע"ג דלא אייתי שערות כגדול מחזקינן ליה ומפני שהוא סרים לא אייתי שערות: **והוא שנולדו בו סימני סרים.** סימנין המפורשין ביבמות (דף פ:) דכיון דאיכא תרתי חשבינן ליה כגדול אבל בן עשרים שלא הביא שערות ואין בו סימני סרים חשבינן ליה כקטן עד רוב שנותיו כדמפרש ואזיל ואי נולדו בו סימני סרים מקמי דליהוי בן עשרים ושערות נמי לא אייתי אכתי לא סמכינן למיחשביה סרים עד דליהוי בן עשרים ויהא בו סימני סרים דאיכא תרתי: **וכי לא נולדו בו סימני סרים.** ושערות נמי לא הביא עד כמה נחזיקהו כקטן: **רוב שנותיו.** ל"ו שנים שהן רוב שבעים כדכתיב ימי שנותינו בהם שבעים שנה (תהלים צ): **הני סימנים וזמנין כו'.** פירוש הוי ואדלקמיה קאי כי אתו לקמיה דר' חייא כו': **כחישותא.** כשהנער כחוש בבשרו: **כי אתו לקמיה.** המתעכבין יותר מדאי להביא שערות: **אכחשוהו.** דלמא מחמת בריאותא נתרו להו: **תוך זמן.** שנת שמנה עשרה גופיה למר ושנת עשרים גופיה למר והביא שערות: **כלפני זמן.** שאין מכירתו מכירה בנכסי אביו: **דההוא תוך זמנו.** שמכר בנכסי אביו: **ולא היא.** מהכא לא פשטינן ליה: **דקא משחרר להו לעבדיה.** וזהו איבוד ממון בחנם שאין לו בה הנאה: **אית דגרסי מקחה מקח וממכרה ממכר במטלטלין ולא מבעיא בת ארבע עשרה אלא אפי' בבת שב ובבת שית כדתנן הפעוטות כו' ומוקים להו בגיטין כבר שית וכבר שבע אלא מעשה שהיה כך היה.** ולא נהירא דמאי אתא לאשמועינן מתני' היא(י) הפעוטות מקחן מקח כו' ואפילו אין יודעין יפה בטיב משא ומתן דהא כבר שית כבר שבע מוקמית לה. ונראה בעיני דבמקרקעי מיירי ולא גרסינן במטלטלין והכי מפרש לה שלח ליה רב גידל בר מנשיא לרבא ילמדנו רבינו תינוקת בת י"ד שיודעת בטיב משא ומתן מהו למכור בנכסי אביה אע"ג דלא הויא בת עשרים. מהכא שמעינן דעד השתא איירינן בשאין יודע כל כך בטיב משא ומתן ואפילו הכי מבן עשרים ואילך מוכר בנכסי אביו הואיל ואינו שוטה ממש אבל בפחות מבן עשרים בעינן חכמה יתירה למכור בנכסי אביו: ה"ג **שלח ליה אם יודעת בטיב משא ומתן מקחה מקח וממכרה ממכר ולישלח ליה בתינוק כו'**: **והא דרבא לאו בפירוש כו'** לא גרסינן הכא כלל וה"ג **ההוא פחות מבן עשרים שמכר בנכסי אביו כגידל בר מנשיא.** כחזקת יודע בטיב משא ומתן: **אתא לקמיה דרבא.** כדי לחזור בו ולומר שאינו יודע בטיב משא ומתן: **אמרו ליה קרוביה.** לאותו יתום: **זיל אכול תמרי.** והשלך גרעינים לפני רבא ויהיה סבור שאתה שוטה ויחזיר לך נכסיך: **כי כתבו ליה שטרא.** פסק דין שיחזירו לו נכסיו: **אמרו ליה לקוחות כו'.** הורוהו דבר חכמה שיאמר לפני רבא ויחשב חכם בעיניו ויודע בטיב משא ומתן ולא יפסידו לקוחות מקחם: **מגילת אסתר.** שהוא דבר גדול רגיל סופר לכתוב בזוזא ובשביל שטר קטן שכותב לי שואל לי זוז בתמיה: **אמרו ליה.** קרובים לרבא: **לקוחות אגמרוהו.** לומר כן להאי אך אינו יודע כלום: **אמר להו כיון דמסברי ליה.** דבר חכמה ויודע להבין חכם הוא וממכרו ממכר והאי דשדא קשייתא חוצפא בעלמא הוא דעבד ולא מתוך שטות: **א"ר (זירא) [הונא] ולעדות מעיד.** אע"פ שאמרנו בפחות מכ' שאינו יודע בטיב משא ומתן אינו מוכר בנכסי אביו אבל לעדות נאמן הוא להעיד מה שראה ושמע מבן י"ג ואילך שהביא שתי שערות הואיל ואינו שוטה: **אלא במטלטלי.** בעדות מטלטלי: **מ"ש.** עדות מטלטלי דנאמן: **משום דזביניה זביני.** במטלטלי אע"פ שאינו יודע בטיב משא ומתן דהיינו פעוטות ה"נ דעדותו במטלטלי הויא עדות: **אלא מעתה הא דקתני הפעוטות כו'.** ומוקמינן לה בגיטין כבר שית כבר שבע: **ועמדו שני האנשים.** בעדות מוקמינן לה במסכת שבועות (דף ל.) ובעינן אנשים ולא קטנים: **אמר אמימר ומתנתו.** של בן י"ג ויום אחד הויא מתנה אע"פ שאינו יודע בטיב משא ומתן ואין מכירת קרקעותיו מכירה: **השתא ומה זביני דקשקיל זוזי.** דלדרך חכמה היא זאת אפילו הכי תקינו רבנן דלא ליהוי זביני עד שיהא בן עשרים הואיל ואינו בקי בטיב משא ומתן מתנה שהוא דרך שטות מיבעי דתקון רבנן דלא ליהוי מתנה:

א"ל

לאו מי איתמר עלה כו'. הכא נמי הוה מצי לשנויי בפחות מזמן מכר והיה יודע בטיב משא ומתן והיו רוצים לבודקו אם הביא שתי שערות אם לאו שאם הוא קטן הרי כפעוטות שאין ממכרן ממכר במקרקעי כדאמרינן בסמוך אלא שפיר קא משני: **הכי** גרים ר"ת. דזימנין דאתו מחמת בריאותא וזימנין דאתו מחמת כחישותא. והכי גרסי' בהאשה רבה (יבמות דף נג.) (ב) בכל הספרים וכן נראה יותר דכי אתו לקמיה דרבי חייא משמע שעדיין לא הביאו שתי שערות ולכך אמר להבריאם או להכחישם כדי להביא שערות ולא כספרים דגרסי זימנא דנתרי מחמת בריותן: **מקחה** מקח וממכרה ממכר. לאו דוקא נקט מקחה מקח דהא פשיטא אלא איידי דנקט ממכרה ממכר נקט נמי מקחה מקח:

לא אמרו אלא במטלטלי אבל מקרקעי לא. אין לפרש לעדות קרקע דמאי שנא למטלטלי ועוד דהכא לא שייכא שום סטות אלא נראה לפרש דהיינו עדות שיאמרו כך וכך היתה שוה זו הקרקע דכיון דמיקרבא דעתיה לגבי זוזא (ד) ישום אותה(ו) יותר משווייה אבל מטלטלים לא ישום אותם(ו) יותר משווים דמיקרבא דעתיה נמי לגבי מטלטלי וגם אין הפסד(מ) במקרקעי כמו(נ) במטלטלי:

ולטעמיך

עין משפט נר מצוה

קלא א מיי' פי"ב מהל' אישות הל' יא סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' קסה סעיף יב וסי' קעב סעיף ו בהג"ה:

קלב ב מיי' פ"ו מהל' יבום וחליצה הל"ב סמג עשין נג טוש"ע אה"ע סי' קעב סעיף א:

קלג ג מיי' פי"ב מהל' אישות הל' יב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנה סעיף יב:

קלד ד מיי' שם ועיין בהשגות ובמגיד משנה טוש"ע שם סעיף יג:

קלה ה מיי' פכ"ט מהל' מכירה הל' יז סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רלה סעיף יד:

קלו ו מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף א ובסעיף ח:

קלז ז ח מיי' פ"ט מהל' עדות הל' ח סמג לאוין ריד טוש"ע ח"מ סי' לה סעיף ג:

קלח ט י מיי' פכ"ט מהל' מכירה הל' ו סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רלה סעיף ח:

קלט כ מיי' פ"ט מהל' עדות הלכה ז סמג לאוין ריד טוש"ע ח"מ סי' לה סעיף א:

קמ ל מיי' פכ"ט מהל' מכירה הל' יד סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רלה סעיף י:

◆

מוסף רש"י

יביאו ראיה שהוא בן עשרים. קרובי אלמנה יביאו ראיה (נדה מז:) אם ב"ד מגרשין את היבמה לחלוץ ולייבם, יביאו קרובי היבמה ראיה שהוא בן כ' ותיפטר בלא חליצה ייבום (יבמות פ.). **והוא הסרים.** כלומר ונולדו בו סימני סרים, והכי מפרש בנדה בפי' יוצא דופן (מו:) דאי לא נולדו לו סימני סרים אמרינן האי דלא אייתי משום קטנות הוא ומחזקינן ליה כקטן עד רוב שנותיו (יבמות פ.). **לא חולץ ולא מייבם.** דלאו בר אוקמי שם לאחיו הוא (שם צז:) סרים לאו בר חליצה הוא דכתיב להקים לאחיו שם בישראל והאי לאו בר הכי הוא (נדה מז:). **והוא שנולדו בו סימני סרים.** הא דקתני דחשבינן ליה כגדול, כגון שנולדו בו סימני סרים, דמוכחא מילתא דהאי דלא אייתי משום דסרים הוא, אבל כל כמה דלא חזינן ביה סימני סרים תלינן ביה קטנות וחיישינן דלמא אתי (יבמות צז.) כגון שנולדו בו סימני סרים המפורשים כעבר, כל שאין בשרו מוליא הבל בשהוא רוחץ ושערו לקוי ובשרו מחליק (נדה מז:). **הפעוטות.** תינוקות בני תשע ושמונה כדאמרינן בהניזקין (כתובות ע. ועי' גיטין נט. ורשב"ם שם נט.). **במטלטלין.** אם מכר מטלטלין (גיטין נט.) דוקא, אבל במקרקעי לא עד שיביאו שתי שערות או עד שיהא בן עשרים (כתובות ע.).

◆

רבינו גרשום

אלא למאן דאמר בן כ' מצי זבין בנכסי אביו ולא קודם לכן. ואי האי דבעי בדיק היה בן כ' למה ליה לבודקו בשערות והתנן בן כ' שנה שלא הביא ב' שערות וקנו ממנו כלום בנכסי אביו יביאו ראיה שהוא מבן כ' ומכירתו מכירה אלמא אי הוה בן כ' אע"ג דלא הביא ב' שערות מכירתו מכירה. ומסיים (הברייתא) [המשנה] והוא סריס, כלומר מאחר שלא הביא עד כ' סריס הוא ולא חולץ ולא מייבם משום דכל העולה לייבום עולה לחליצה והא סריס אינו עולה לייבום משום אשר לא יבנה את בית אחיו כתיב. וקשיא לרבא דאמר מבן כ' דאי בר הכי הוא לא צריך ליבדקיה בשערות. לעולם אימא לך דצריך למיבדק בן כ' אם הביא שתי שערות אי לא והכא טעמא מאי קתני הכי יביאו ראיה שהוא בן כ' ותו לא לאו מי איתמר עלה דההיא (ברייתא) [משנה] אמאי דתנא והוא סריס לא חולץ. א) ואמאי קאמר יביאו ראיה שהוא בן כ' ותו לא. אמר שמואל והוא שנולדו לו סימני סריס קודם כ' שנה מאותן סימנים דקאמרי' במס' יבמות (דף פ ע"ב) אין בשרו מעלה הבל ואינו עושה כיפה ומשום הכי אינו צריך לבדוק בתר סימנים ומכירתו מכירה. אבל [לאו] נולדו לו סימני סריס צריך למיבדק בתר סימנים אע"ג דאיהו כ'. דיקא נמי (דהא ברייתא) דבנולדו לו סימני סריס מיירי מדקתני והוא הסריס ש"מ דבסריס קא מיירי ומש"ה לא בדקינן בסימנים. וכי לא נולדו לו סימני סריס ולא הביא ב' שערות והוא כבן כ' עד כמה שנים מצפין לשערות דאמרי' קטן הוא דאין מכירתו מכירה. תני ר' חייא עד רוב שנותיו דהיינו ל"ו שנה כדכתיב ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'. אבל כשיגיעו רוב שנותיו מכירתו מכירה אע"ג דלא הביא והכי דייקינן. הלכך אליבא דרבא עד כ' בעי דיביא ב' שערות והוא מבן כ' מכירתו מכירה. אבל אי לא הביא אפי' עבר כ' אין מכירתו מכירה עד רוב שנותיו. והכי נמי פחות מבן כ' אם הביא אין מכירתו מכירה עד שיהיה בן כ'. ואם נולדו לו סימני סריס עד כ' אין מכירתו מכירה למעלה מכ' מכירתו מכירה. וה"נ הדריש אליבא דרב הונא לפי ענין מילתא כי האי גוונא אם הוא בן י"ח והביא ב' שערות מכירתו מכירה. אם לא הביא עד רוב שנותיו ב) ואם הביא קודם י"ח אין מכירתו מכירה. ואם הביא סימני סריס קודם י"ח מכירתו מכירה לאחר י"ח: כי אתא לקמיה דר' חייא. האי יותר מבן כ' עד שלא הביא שערות. אמר להו כו': איבעיא להו. למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה אם הביא ב' שערות בתוך הזמן בשנת כ' או בי"ח ומכר מהו מי אמרי' תוך זמן כלפני זמן. כי היכי דלפני זמן אע"ג דהביא אין מכירתו מכירה ה"נ האי או דלמא כלאחר זמן דמי כי היכי דלאחר כ' אם הביא מכירתו מכירה ה"נ האי בתוך הזמן הואיל והביא מכירתו מכירה. וה"נ איבעיא להו אליבא דמ"ד בן י"ח: (רבה ב"ר שילא) [רבא] אמר תוך זמן כלפני זמן ואין מכירתו מכירה אע"ג דהביא ב' שערות דההוא תוך זמנו שמכר בנכסי אביו ג) לא עשה כלום משום דתוך זמן הוא. והיינו מכללא ולא בפירוש אמרה. ולא היא התם טעמא מאי אמר תוך זמן כלפני זמן ולא עשה כלום משום דשטותא

מסורת הש"ס

א) נדה דף מז: יבמות דף פ. ודף נו., ב) נדה דף מה:, ג) [ברכות ט. וש"נ], ד) ל"ל לרב וכן גי' רשב"ם. יעב"ץ, ה) [עירובין פה: וש"נ], ו) רש"ל מ"ז, ז) רש"ל, ח) כתובות ע. גיטין דף נט. ודף סה., ט) [דברים יט], י) [גיטין נט.], כ) [ע"ש בגמ' שלפנינו], ל) ס"ל פחות, מ) נ"י במטלטלי, נ) במקרקעי.

◆

תורה אור השלם

ו ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני יי לפני הכהנים והשפטים אשר יהיו בימים ההם: דברים יט יז

◆

גליון הש"ס

גמרא אמר אמימר ומתנתו מתנה. עי' בהגהות אשר"י סוף פרק מציאת אשה ודע"ג:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' עד רוב שנותיו (כי אתא לקמיה דרבי חייא וכו' מחמת בריותא) תא"מ ונ"ב זו גירסת ר"ח אבל גירסת רשב"ם כך הוא הני סימנין וזימנין דנתרי מחמת כחישותא וזימנין דנתרי מחמת בריותא כי אתו לקמיה דר' חייא אי כחיש א"ל ליברי ואי איברי א"ל לכחוש אכחשוהו כו': (ב) שם דההוא תוך זמן דאתא לקמיה דרבא כצ"ל ותיבת דאזיל זבין נכסי נמחק: (ג) שם וכיון דמסברי ליה סבר: (ד) תוס' ד"ה לא אמרו וכו' ישום אותה יותר משוייה נ"ב נראה דעיקר הטעם כיון דמקרבא דעתיה לגבי זוזא אינו נקי בשומת קרקע כי אינו נותן דעתו כי אם כמאי דמקרבא דעתיה ולכך אפשר לומר דישום אותה ביותר משוייה או בפחות משוייה [וטעם דיותר] משוייה הוא לפי שכתבו עוד וגם אין הפסד כו' דכוונתם מחמת [שמטלטלים נחסרין] מדי יום יום לא ישום אותם ביותר משווים משא"כ במקרקעי דכיון שאין בהם [חסרון אפשר דישום אותה] יותר משוויים]:

◆

רבינו גרשום (המשך)

יתירתא הוא דהוה ביה דהוה משחרר ליה לעבדיה ומש"ה אמר דקטן הוא דעשה מעשה קטן ושוטה ואי לאו הכי ודאי הוה אמר תוך זמן כלאחר זמן ואם הביא ב' שערות מכירתו מכירה: יודעת בטיב משא ומתן. אם מכרה במקרקעי שלה ולא בשל אביה מהו מי הויא מכירה אי לא. במטלטלי לא איצטריך למיבעי דפשיטא ליה דמשהיא בת ט' שנה ויום אחד מוכרת במטלטלין אם יודעת בטיב משא ומתן כדקתני מתני' הפעוטות כבן ט' כבן עשר מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין: ולשלח ליה בתינוק. היודע בטיב משא ומתן אם יכול למכור מקרקעי שלו אי לא: מעשה שהיה כן היה. שתינוקת מכרה וה"ה לתינוק: ולשלח ליה בת י"ב שנה ויום אחד. דבכר בוגרת היא מאי שנא בת י"ד שנה ויום אחד: והא דרבא. דאמר לעיל מאימת קטן מוכר בנכסי אביו מבן כ': לאו בפירוש כו' דההוא פחות מבן כ'. מדקאמר פחות מבן כ' שנה שמע' מינה דיותר מבן י"ח שנה היה: וקא זבין נכסי דאבוה אתא לקמיה דרבא. דקא בעי למיהדר ביה משום דפחות מבן כ' שנה מכר. השיאוהו קרוביו עצה שיעשה שטות לפני רבא כדי שיתראה עליו שוטה שאין יודע בטיב משא ומתן: עבד הכי. דשדא קשייתא קמיה. אמר להו לאו זביניה זביני. דשוטה הוא: כי כתבו ליה שטר. אפסק דין דזביניה לאו זביני: אמרו לו לקוחות. לאותו שמכר: זיל אימא ליה לרבא. לימדו ליה הן דבר חכמה שיעמוד לפניו שיתראה לפניו כחכם כדי שיחזור בו ויאמר ממכרו ממכר. למרוהו לומר לו מגילה אסתר שהיא גדולה אין נותנין לסופר שכותבה אלא זוזא ושטרא דאיהו קטן רוצה הסופר לשול בו זוז: אמר להו זביניה זביני. הואיל ויודע כל כך בטיב משא ומתן: א"ל קרוביה. לרבא הא טענה לקוחות אגמרוהו כי היכי דליתחזי חכם ואיהו לא ידע לאסוקי אדעתיה למימר הכי: אמר להו. ודאי דעת יש לו דכל אינש דמסברו ליה וסבר כלומר כל אדם שמלמדין אותו והוא מאזין ודאי מידע ידע וחכם הוא ומכירתו מכירה. והאי דעבד הכי דשדא קשייתא חוצפא יתירא דהוה ביה. השתא דייקינן מהא הלכתא דפשיטא דמקחו מקח וממכרו ממכר במטלטלין שלו ולא במקרקעי שלו. אע"ג דהביא ב' שערות שוטא הוי. והוא דידעי פעוטות בטיב משא ומתן. בן י"ג שנה ויום אחד והביא שערות ויודע בטיב משא ומתן מוכר במקרקעי שלו ובמטלטלי של אביו. מן י"ח שנה ולמעלה לרבא אם הביא ב' שערות ויודע בטיב משא ומתן מוכר בנכסי אביו. ואם הוא בן עשרים ולא הביא שערות ואינו יודע בטיב משא ומתן אין מוכר בנכסי אביו. ואם לא נולדו לו סימני סריס והוא בן כ' ולא הביא שערות אע"פ שיודע בטיב משא ומתן אין מוכר בנכסי אביו עד רוב שנותיו. והכי נמי מפרשי' אליבא דמאן דאמר עד י"ח לפי ענינו: אמר רב הונא בריה דרב יהושע. אע"ג דפחות מבן כ' אם הביא שערות ואין יודע בטיב משא ומתן אינו רשאי למכור בנכסי אביו לענין עדות עדותו עדות לכל דבר. ולא אמרו דעדותו עדות אלא למטלטלי דמצי נמי לזבוני במטלטלי אביו [פחות] מבן כ'. אבל למקרקעי לא מצי לזבוני עד שיביא שערות ויודע בטיב משא ומתן לא מצי לאסהודי לאחרינא במקרקעי: אלא מעתה. דאמרת שמשום הכי מצי לאסהודי משום דמצי לזבוני א"כ פעוטות דמצי זביני כדתנן ה"נ דעדותן עדות. הא לא הוי אלא בן (תשיסר) [שית ושבע]. הא לא מצית אמרה לגבי עדות אנשים בעינן כדכתיב ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר וליכא דתינוקות הן. ולעולם גבי עדות עדותן עדות במטלטלין אבל לא במקרקעי: אמר אמימר. אע"ג דאינו יכול למכור בנכסי אביו עד כ' שנה וכדאוקמתי' הלכתא אפ"ה אי יהיב מתנה מנכסי אביו מתנתו מתנה: ומה זביני דמקבל זוזי אמרת לא. מתנה דבחנם הוא לא כ"ש: א"ל

א) נראה דל"ל ולא קאמר יביאו וכו'. ב) ל"ל עד רוב שנותיו אין מכירתו מכירה. ג) ל"ל ואתא לקמיה דרבא ואמר דלא עשה כלום.